

İÇİNDEKİLER

editör'den.....	7
Prof.Dr. Hayreddin KARAMAN	9
<i>Prof. Dr. Ahmet Saim KILAVUZ</i>	
Cumhuriyet Döneminde İslâm Hukuku	15
<i>Islamic Law in Republic Period</i>	
<i>Prof. Dr. Mustafa UZUNPOSTALCI</i>	
Din ve Fıkıh	27
<i>Religion And Fiqh (Islamic Law)</i>	
<i>Prof. Dr. H. Yunus APAYDIN</i>	
İslam Hukuku Alanında Yenileşme Manifestolarından Bir Kesit : Hakikat-İ İslâm ve Usûl-İ İctihad	35
<i>An Exempler of Modernization in Islamic Jurisprudence (Hakikat-i Islam and Usul-i Ijtihad)</i>	
<i>Dr.Kâşif Hamdi OKUR</i>	
Kolay ve Çağdaş Bir Fıkıha Doğru	55
<i>Toward Became Facilitate and Contemporary Fiqh</i>	
<i>Prof. Dr. Yusuf el-KARADÂVÎ/ Çev.: Doç.Dr.Abdullah KAHRAMAN</i>	
Bağlam Teorisi (İhtilâfu'l-Haleyn) ve İslâm Hukuk Teorisinde İhtilâf Problemi	77
<i>The Theory of Context (Ikhtilaf al-Halayn) and The Problem of İkhtilaf in Islamic Legal Theory</i>	
<i>Doç. Dr. Mohd Daud Bakar/ Çev.: Yrd. Doç. Dr. Yavuz KÖKTAŞ</i>	
İcma'nın Hakikati ve İslâm Teşri'indeki Önemi	85
<i>The Nature of the Ijma' (Consensus) And its Significance in the Islamic Legislation</i>	
<i>Prof.Dr. Y. Vehbi YAVUZ</i>	
Makâsîd Teorisinin Temel Parametreleri	113
<i>Basic Principles of Makasid (Aims) Theory</i>	
<i>Dr. Ali Pekcan</i>	
İslâm Hukukunda Yasamanın Yargı Yoluyla Denetlenmesi	143
<i>Control of Legislation by Adjudicatory Power in the Islamic Law</i>	
<i>Doç.Dr. Talip TÜRCAN</i>	
İslâm Ceza Hukuku Hükümlerine Etkisi Açısından Zamaşımı	155
<i>The Prescription According to its Affects on Decisions of Islamic Criminal Law</i>	
<i>Dr. Yaşar YİĞİT</i>	
İslam Hukukunda Hükümsüzlük Teorisi ve Şüphe Doktrini Bağlamında Evlenme Engelleri (Hanefî Mezhebi Özelinde Bir İnceleme)	167
<i>Wedding Impediments in the Context of the Theory of Nullity and the Doctrine of Uncertainty (Shubh) in Islamic World: A Case Study in the Hanafite School</i>	
<i>Doç.Dr. H. Mehmet GÜNAY</i>	

- 'Dini Nikah' Adı Altında Yapılan Gayr-i Resmi Nikah Akdinin Tahkim Yoluyla Sona Erdirilmesi..... 193**
*The Abrogation of the Act of Unofficial Marriage-which is Fulfilled under the Act of So-
 Called 'Religious Marriage'- Via Arbitration*
 Dr. Ekrem KELEŞ
- Kurbanın Dinî Hükmü ve Fert Ya Da Aile Adına Kesilmesi Tartışmaları 211**
*The Religious Judgement of Worship of Sacrifice and the Debates on Performing the Act of
 Sacrifice Personally of on Behalf of Family*
 Dr.Halit ÇALIŞ
- Namazların Kazası Meselesine Metodolojik Bir Yaklaşım..... 231**
 نظرة منهجية حول مسألة قضاء الصلوات
 Dr. Ali İhsan PALA
- Son Dönem Hanefî Fakihlerinden İbn Nüceym'in (970/ 1563) Fihî Risâlelerinin Tanıtımı ve
 'Rüşvet' Risâlesi'nin Çevirisi 253**
*The Review of Ibn Nujaim's (970/ 1563) who is one of the Hanafite Faqih's of Later Period
 Legal Treatises and The Translation of His Treatise on Bribery*
 Dr.Ali PEKCAN
- Şevkânî'nin Fıkahçılığı..... 265**
al-Shawkani as a Muslim Jurist
 Dr. Adil Yavuz
- Fıkah Literatürünün Tartışmalı İki Eseri: El-Mecmû'u'l-Kebîr ve El-Mehâric Fi'l-Hiyel..... 289**
Two Discussed Works of the Fiqh Literature: al-Macmû'u'l-kabîr and al-Makhârij fi'l-hiyal
 Prof.Dr.Saffet KÖSE
- İslam Hukuku Dersinin Lisans ve Lisansüstü Düzeyde Eğitim-Öğretim Problemleri ve Bunların
 Aşılma Yöntemleri..... 313**
*Teaching and Education Problems of Islamic Law Subject in Level of Graduate and
 Postgraduate and its Solution Methods*
 Prof. Dr. Vecdi AKYÜZ
- Hanefî Fakihî Seriyüddîn İbnü's-Şihne'nin (851-921/1448-1515) Nazmü'l-Mesâilî'İleti's-Sükût
 Fihâ Rızâ Adlı Risalesinin Tahkikli Neşri..... 319**
*The edition-critique of Nazm al-Mesail alleti's-Sukut fiha Riza of Hanafi Faqih Seriyuiddin
 Ibn al-Şihne*
 Prof.Dr. Saffet KÖSE
- İnternet Ortamında İslâm Hukuku Sahasında Yapılan Türkçe Çalışmalar Üzerine Bir Deneme..... 331**
An Essay on Turkish Studies in the Field of Islamic Law in the Internet
 Muhammed Hamidullah AĞIRAKÇA

editör'den

İslam Hukuku Araştırmalarının zengin mutevalı üçüncü sayısı ile karşınızdayız. Bu sayıyı Türkiye'de dinamik ve tutarlı fıkıh düşüncesinin merkezinde yer alan, yazdığı bilimsel eserler, verdiği konferanslar ve bilimsel toplantılardaki faaliyetlerinin yanında verimli bir eğitim-öğretim hayatı sonunda yetiştirdiği öğrencileri ile İslam hukukuna yapmış olduğu büyük hizmetleriyle tanıdığımız Prof.Dr. Hayreddin Karaman hocamıza armağan ediyoruz. Kendisinden, zengin birikimi ve engin tecrübelerini bu alandaki çalışmalara kullanmaya devam etmesini bekliyor ve hayırlı uzun ömürler diliyoruz. Bu sebeple ilk yazı Ahmet Saim Kılavuz'a ait ve değerli hocamız Prof.Dr. Hayreddin Karaman'ın hayatı ile ilgili. Mustafa Uzunpostalcı Cumhuriyet Döneminde İslâm Hukuku başlıklı yazısında Osmanlı sonrası Türkiye'deki İslam Hukuku ile ilgili çalışmaları ve bu çerçevede Karaman'ın faaliyetlerine yer vermektedir. H.Yunus Apaydın ise Din-Fıkıh ilişkisini diğer bir ifadeyle fıkıhın dinliliği meselesi gibi hassas, hassas olduğu kadar da açıklanması zor bir meseleyi ele almakta ve yazısında dinin temel unsurlarına işaret ettikten sonra, fıkıhın dinle ilişkisini ortaya koymaya çalışmaktadır. Kâşif Hamdi Okur "İslam Hukuku Alanında Yenileşme Manifestolarından Bir Kesit: Hakikat-i İslâm ve Usûl-i İctihad" başlıklı yazısında Osmanlı'nın son dönemlerinde yaşamış Mansûrîzâde Mehmed Said Bey'in İttihat ve Terakki'nin yenilikçi ve yenilenmeye açık İslam anlayışını temellendirmek ve desteklemek amacıyla kaleme aldığı "*Hakikat-i İslam*" ve "*Usul-i İctihad*" adlı risalelerini analiz etmekte ve böylece yakın tarihimizdeki arayışlardan önemli bir kesiti gözler önüne sermektedir. Yusuf el-Karadâvî'nin fıkıhın anlaşılması ve uygulanması açısından kolaylaştırılması zaruretini maddeler halinde ele aldığı "Kolay Ve Çağdaş Bir Fıkıha Doğru" başlıklı makalesini Abdullah Kahraman Türkçeye kazandırdı. Mohd Daud Bakar'ın geniş bir alanı kapsayan *ihtilâf* konusunda daha spesifik bir tartışma yapabilmek amacıyla *ihtilâf* konularında mevcut en erken literatür olarak kabul edilen *er-Risâle* ve *İhtilâfu'l-hadîs* adlı iki eserini esas alarak hukukî ihtilafları çözmeye Şâfiî'nin farklı durum ve bağlamlar bilgisini nasıl kullandığını araştıran "Bağlam Teorisi (İhtilâfu'l-Haleyn) Ve İslâm Hukuk Teorisinde *İhtilâf* Problemi" başlıklı araştırmasını Yavuz Köktaş tercüme ederek okuyucuya sundu. Y. Vehbi Yavuz "İcma'nın Hakikati Ve İslâm Teşri'indeki Önemi" başlıklı yazısında Kitap ve sünnetten sonra, İslâm teşri'inin üçüncü derecede dayanaklarından biri kabul edilen icma konusunu ele almakta, ilginç tespitlerde bulunmaktadır. Ali Pekcan "Makâsîd Teorisinin Temel Parametreleri" başlıklı yazısında İslam hukukunda genellikle 'makâsîdü's-şerîa' başlığı altında ele alınan 'gaye' problemi ile ilgili bir takım temel kriter ve ilkeleri ana kaynaklara başvurarak tespitte çalışmakta ve bu bağlamda konuya dair *illet*, *ta'lîl*, *makâsîd*, *maslahat*, *hikmet*, *fitrat* (hukukun konuluşunda insan doğası ve yapısının göz önüne alınması) gibi bir takım temel parametrelerden söz etmektedir. Talip Türcan, hukuk devleti ilkesinin en temel esaslarından olan yürütmenin tasarruflarının yargı denetimine açık olması, bir başka ifade ile yürütme organının yargı yoluyla denetlenmesi gibi sürekli güncelliğini korumuş bir meseleye İslam hukukunun yaklaşımını "İslâm Hukukunda Yasamanın Yargı Yoluyla Denetlenmesi" adlı makalesinde işlemektedir. Yaşar Yiğit "İslâm Ceza Hukuku Hükümlerine Etkisi Açısından Zamanaşımı" başlıklı yazısında hukukun suç olarak nitelendirdiği ve karşılığında failini sorumlu tuttuğu bir fiilin şahıs ya da kamuya karşı işlenmesi durumunda, fail hakkında hukuki işlem yapılabilmesi için belirtilen sürenin geçmesiyle mağdûrun bu hakkını kaybetmesine veya kazanmasına sebebiyet veren zaman şeklinde tanımlanan "zaman aşımı/mürûru zaman" konusunu ele almaktadır. H. Mehmet Günay "İslam Hukukunda Hükümsüzlük Teorisi ve Şüphe Doktrini Bağlamında Evlenme Engelleri (Hanefi Mezhebi Özelinde Bir İnceleme)" başlığını taşıyan yazısında özellikle Ebû Hanîfe ile iki talebesi Ebû Yûsuf ve İmam Muhammed arasındaki görüş ayrılığının daha sonraki süreçte ortaya çıkardığı bazı problemlere dikkat çekmekte, evlenme engellerinin evlenme akdinin kuruluşu ve sonuçları üzerindeki etkisini

ele almaktadır. Ekrem Keleş “Dini Nikah “Adı Altında Yapılan Gayr-i Resmi Nikah Ak-dinin Tahkim Yoluyla Sona Erdirilmesi [Toplumumuzda Yaşanan Güncel Bir Sorunun İslam Hukuku Çerçevesinde Tahkim Yoluyla Çözümü Üzerine Bir Deneme]” başlıklı yazısında bu günkü toplumumuzda bazı çevrelerde çeşitli saiklerle başvuru ve özellikle kadının ayrılmak isteyip de erkeğin kabul etmediği durumlarda önemli problemlere sebep olan imam nikahı uygulamasının tahkim yoluyla sona erdirilmesi meselesini incelemektedir. Halit Çalış “Kurbanın Dinî Hükmü Ve Fert Ya Da Aile Adına Kesilmesi Tartışmaları” başlıklı yazısında Kurban kesmenin dinî hükmü ve mükellefiyet şartlarını ele almaktadır. Ali İhsan Pala “Namazların Kazası Meselesine Metodolojik Bir Yaklaşım” adlı makalesinde klasik bir proplem olan namazların kazası meselesini usul açısından incelemekte ve sonuçlandırmaktadır. Ali Pekcan toplumların hayatında en büyük yarayı açan rüşvetle ilgili Hanefî Fakihlerinden İbn Nüceym’in Rüşvet’ Risâlesi’nin Çevirisini sunmakta ve müellifin Fıkıhî Risâlelerinin Tanıtıma yer vermektedir. Adil Yavuz da “Şevkânî’nin Fıkıhçılığı” başlıklı yazısında son dönemin büyük alimlerinden mutlak müctehid Şevkânî’nin hayatı, eserleri ve fıkıhî görüşlerini değerlendirerek onun portresini sunmaktadır. Saffet Köse “Fıkıh Literatürünün Tartışmalı İki Eseri: *el-Mecmû’u’l-Kebîr* ve *el-Mehâric fi’l-Hiyel*” başlıklı yazısında *el-Mecmû’*un ilk fıkıh kitabı olup olamayacağı yönündeki tartışmalarla, *el-Mehâric fi’l-Hiyel*’in müellifinin kim olduğu yönünde fıkıhın tedvin döneminden günümüze gelinceye kadar yapılan münakaşalar konusunda değerlendirme yapmaktadır. Vecdi Akyüz “İslam Hukuku Dersinin Lisans ve Lisansüstü Düzeyde Eğitim-Öğretim Problemleri ve Bunların Aşılma Yöntemleri” konulu yazısında İlahiyat Fakültelerinde okutulan İslam Hukuku dersleri ile ilgili problemleri ele almaktadır. Saffet Köse irade teorisinin önemli proplemlerinden birisi olan sükût’un rızaya delaletini ele alan Hanefî Fakîhi Seriyüddîn İbnü’ş-Şihne’nin *Nazmü’l-Mesâilî’leti’s-Sükût Fihâ Rızâ* adlı risalesinin tahkîkli neşrini; Muhammed Hamidullah Ağırakça da İnternet Ortamında İslâm Hukuku Sahasında Yapılan Türkçe Çalışmalar konusunda bir deneme sunmaktadır.

Dördüncü sayının (Ekim 2004) Oryantalist İslam Hukukçuları ile ilgili olacağını daha önce duyurmuştuk. Çalışmalar devam etmektedir. İlgilenen bilim adamlarının sayı editörleri Yrd.Doç.Dr. Murtaza Bedir ve Dr. Muharrem Kılıç ile görüşmelerini bekliyoruz.

İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi’nin internetteki sitesi ile ilgili hazırlıklar devam etmektedir. Burada dergideki makalelerin yanı sıra, Üniversitelerde İslam Hukuku Anabilim dalındaki öğretim elemanlarının biyografileri, eserleri ve çalıştıkları konular, bu alanda yapılan ve yapılmakta olan tezlerle yer vermeyi planlıyoruz. Site ile ilgili görüşleri beklediğimizi ifade ederek bu sayının ilgililere hayırlar getirmesini diliyoruz.

Dördüncü sayıda buluşmak üzere...

Saffet KÖSE